

Succesvol seminar voor gemeenten in Rotterdam

Duurzaamheid staat vast op de agenda's van gemeenten. Om gemeenten hierin te ondersteunen organiseert Innax Nederland regelmatig seminars. Onlangs vond het Seminar Integraal Energiemanagement plaats bij Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam. Vertegenwoordigers uit ruim 15 gemeenten hebben we praktische handvatten kunnen toereiken. En in een open discussie hebben ze elkaar kunnen inspireren door eigen ervaringen te delen. Met name het groendakproject van Gemeente Rotterdam stond in deze bijeenkomst centraal.

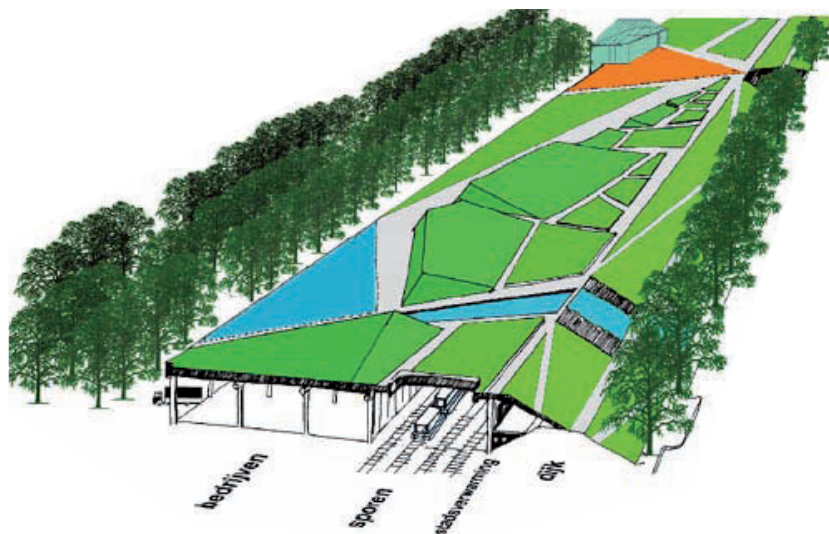
Gastheer Peter Kroonen van Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam verwelkomde ons in

de Mediazaal op de 21^e verdieping van het Europointgebouw II. Van hieruit hadden we goed zicht op de locatie waar gemeente Rotterdam een 8 hectare groot groendakproject plant. Dit project behelst een dakpark bovenop een bedrijventerrein met winkels en expeditie ruimten. Het park wordt voor het publiek toegankelijk.

De ins en outs van groendaken werden tijdens het seminar uitgebreid toegelicht. De heer Smit en de heer De Vries van IDC van gemeente Den Haag hebben ook ervaringen gedeeld op dit gebied. Andere aandachtspunten waren: praktijkvoorbeelden van bouwkundige

energiebesparende maatregelen; een exceltool waarmee men vanuit een EPA-U kan komen tot daadwerkelijke begroting, planning en uitvoering van de maatregelen; het duurzaamheidslabel BREEAM voor gebouwen en tot slot het belang van meten en monitoren van energieverbruiken.

Een **volgend seminar** voor gemeenten is gepland op 24 november 2009. Wilt u hieraan deelnemen? Of wilt u informatie van het afgelopen seminar? Neem contact op met Renate Hofmann of Désirée van der Poort, T 088-55 33 000.

Verder in deze uitgave:

- Doeltreffende energie besparen
- Direct besparen zonder verdere investering
- CO₂ rapportages via E-View
- Stel uw duurzaamheidslabel vast samen met Innax Nederland (BREEAM-NL)
- EPA-Praktijk advies

Zie ook - www.cyclesystems.nl
- www.intechno.nl
- www.expex.nl

In memorium

Vol ongeloof en met grote verslagenheid hebben wij afscheid genomen van onze zeer gewaardeerde collega

Addy Schuurmans.

Addy was sinds 1994 werkzaam bij Intechno Ingenieursburo en sinds 1 januari 2005 algemeen directeur van Intechno Ingenieursburo, onderdeel van Innax Nederland B.V. Meer dan vijftien jaar was zijn betrokkenheid met en inzet voor het bedrijf een voorbeeld voor iedereen.

Addy was zeer geliefd en stond bekend om zijn vriendelijkheid en de rust die hij uitstraalde. Wij zullen Addy dan ook ontzettend missen.

Doeltreffend energie besparen

Bezoek ons op de energievakbeurs Energie 2009

Sterk stijgende energiekosten maken energiemanagement tot een hoge prioriteit binnen de bedrijfsvoering van organisaties. De vraag naar pragmatische en resultaatgerichte maatregelen is groot. Dit vraagt om een integrale energieaanpak oftewel het creëren van een energie-efficiënte situatie.

Op Energie 2009 zetten wij voor u uiteen welke resultaatgerichte mogelijkheden er zijn op het gebied van energie, techniek en duurzaamheid. Op onze stand 269 informeren wij u graag over de trends in de markt, hoe u eenvoudig besparingen kunt realiseren en demonstreren de nieuwe versie van ons online energiemonitoringsysteem

E-View. Meer hierover leest u op de volgende pagina's van deze editie.

GRATIS TOEGANG

Relaties van Innax bieden wij gratis toegang tot de beurs. Heeft u hier interesse in, stuur dan een mail aan cm Monsanto@innax.nl onder vermelding van 'Toegang Energie 2009'. Geef aan met hoeveel personen u de beurs wilt bezoeken en u krijgt per mail het aantal gewenste toegangscodes toegestuurd. Hiermee kunt u zich via energievakbeurs.nl gratis voorregistreren.

VERGAANDE EXPERTISE

Innax Nederland is een onafhankelijke dienstverlener op het gebied van energie,

ENERGIE2009

DE VAKBEURS VOOR OPTIMAAL BESPAREN

6 t/m 8 oktober 2009, Brabanthallen 's-Hertogenbosch

techniek, milieu en veiligheid voor gebouwen. Onze aanpak is pragmatisch en compleet. Wij adviseren u over een gepaste oplossing. Wij begeleiden het doorvoeren van verbetermaatregelen en bieden ondersteuning bij het beheer van de gerealiseerde situatie. Innax Nederland bestaat uit Cycle Systems Energy Services, Cycle Systems Projects, Intechno Ingenieursburo en Expex.

MEER INFORMATIE?

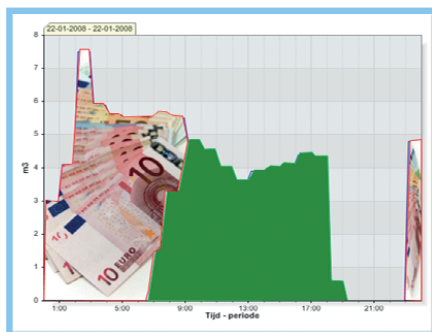
Voor meer informatie over de beurs kunt u terecht op www.energievakbeurs.nl.

Direct besparen zonder verdere investeringen

Optimaliseer de instellingen van klimaatinstallaties voor besparing en comfort

Veel gebouwen verspillen onnodig veel energie door onjuiste of te ruime instellingen van klimaatinstallaties. Onderzoek van TNO wijst uit dat in Nederland gemiddeld 25 procent te veel aan energie wordt gebruikt als gevolg van onjuiste instellingen van klimaatinstallaties. De kostenbesparing van een gemiddeld gebouw van 4.000 m² komt uit op ongeveer € 8.000,- op jaarbasis. De QuickWin geeft organisaties nu de mogelijkheid om energieverstopping te voorkomen, tegen vrij geringe inspanning.

De QuickWin is een kort praktijkonderzoek. Het kan worden ingezet om op zowel korte als lange termijn (kosten)besparingen te realiseren op het gebied van energiegebruik in gebouwen, zonder investeringen. Het onderzoek beoordeelt de regelinstellingen

Meetprofiel maakt besparingsmogelijkheden inzichtelijk

van klimaatinstallaties binnen gebouwen vanuit een energie-efficiënt oogpunt. Het gaat hierbij om de schakeltijden en setpoint-instellingen van installaties, zoals de verwarming, ventilatie en koeling. Zo kan het in de praktijk voorkomen dat de ventilatie in een kantoorgebouw vol draait tijdens het weekend of dat de verwarming te vroeg start s'morgens.

BESPAAR MET BEHOUD VAN COMFORT

Een belangrijk uitgangspunt bij de QuickWin is dat het comfort in het gebouw gehandhaafd blijft en dat de besparingen direct gerealiseerd worden zonder verdere investeringen. "In de praktijk zien wij dat bij ruim 80 procent van de gebouwen veel energie kan worden bespaard met alleen al het wijzigen van instellingen," zegt Edwin Terlaak, commercieel directeur van Innax Nederland. "De QuickWin helpt organisaties niet alleen hun energiegebruik efficiënter te maken, maar het draagt bovendien ook bij aan een optimale werk- en leefomgeving."

Cycle Systems Energy Services en Intechno Ingenieursburo – beiden onderdeel van Innax Nederland - begeleiden gebruikers van de QuickWin door een proces van vier eenvoudige stappen. Op basis van onder andere een benchmark onderzoek en het energiemeetprofiel wordt vastgesteld welke instellingen gewijzigd dienen te worden voor

Behaal uw voordeel met QuickWin(s), enkele voorbeelden uit de praktijk zijn:

- **Situatie:** de ventilatie in het gebouw draaide 100% door in het weekend.
QuickWin: € 4.000,- per jaar via terugregelen van de installatie.
- **Situatie:** de verwarmingsketel startte iedere dag om 06.30 uur.
QuickWin: € 5.500,- per jaar door de installatie 1 uur later in te stellen, rekening houdend met het gewenste comfort.

optimale energie-efficiëntie. Samen met de in huis regeltechnicus van organisaties worden de instellingen vervolgens aangepast. Alle bevindingen, acties en bespaartips voor de toekomst legt Innax vast in een rapport.

De QuickWin is vanaf nu beschikbaar voor organisaties die op korte termijn (kosten) besparingen willen realiseren op het gebied van energie zonder verdere investeringen.

MEER INFORMATIE?

Voor meer informatie over de QuickWin kunt u contact opnemen met Ramses Blaauw, T 088-55 33 000.

Cycle Systems presenteert nieuwe versie E-View

Online energiemonitoringsysteem maakt CO₂-rapportages mogelijk

De vraag naar (energie)besparingsmogelijkheden neemt steeds verder toe. Cycle Systems Energy Services speelt hierop in met de nieuwste versie van E-View, waarmee organisaties te allen tijde online gemeten energiegebruiken op kunnen vragen en analyses kunnen uitvoeren. Op verzoek van onze gebruikers zijn een aantal nieuwe functionaliteiten aan E-View toegevoegd. Hierdoor is uw organisatie nog beter in staat doelstellingen op het gebied van duurzaam ondernemen te realiseren.

E-View is een online energiemonitoringsysteem en maakt energiegebruiken binnen organisaties inzichtelijk. Voor gebruikers is het nu ook mogelijk om CO₂-rapportages op te stellen. Ook kunnen gebruikers zelf definieerbare rekenvelden instellen (bijvoorbeeld het energiegebruik per m² of per medewerker) of deze door Cycle Systems Energy Services laten definiëren. Daarnaast kan de energiefactuur eenvoudig op juistheid gecontroleerd worden, ook op basis van de gemeten waarden.

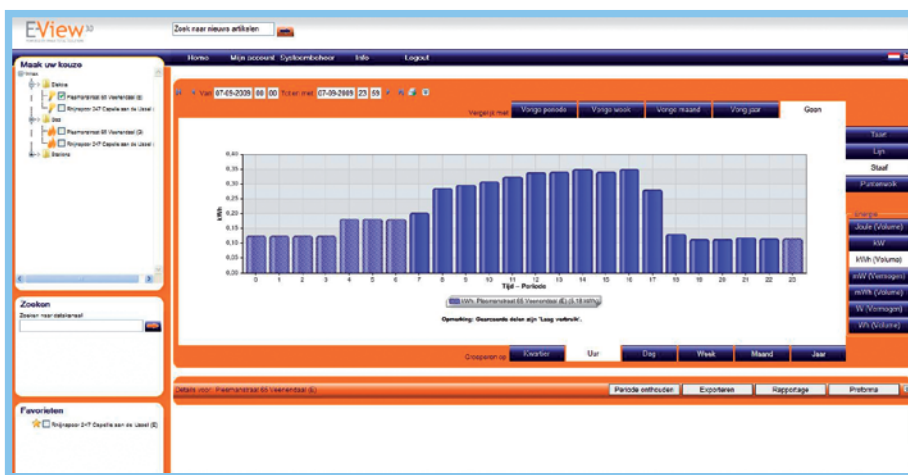
“Duurzaam ondernemen wordt steeds meer een onderdeel van de reguliere

bedrijfsprocessen”, zegt Rudolf Zwijnenberg directeur van Cycle Systems Energy Services. “Door inzichtelijk te maken hoeveel energie er daadwerkelijk gebruikt wordt, kunnen organisaties effectief besparen op energie en energiekosten. Wij willen bedrijfsprocessen op een transparante manier ondersteunen. De E-View is daar een hulpmiddel voor. Bovendien is de E-View gebruiksvriendelijk

en voorzien van diverse opties voor het vertalen van het energiegebruik naar resultaatgerichte besparingsmaatregelen.”

MEER INFORMATIE?

Voor meer informatie over E-View kunt u contact opnemen met Harold Hamminga, T 088-55 33 300.

Hoe duurzaam is uw gebouw?

Stel uw duurzaamheidslabel vast samen met Innax Nederland

Wilt u weten hoe uw nieuwbouw of renovatieproject scoort op gebied van duurzaamheid? Dat kan al met behulp van het duurzaamheidslabel BREEAM-NL Nieuwbouw. De Dutch Green Building Council heeft onlangs officieel het Nederlandse duurzaamheidslabel voor certificatie van nieuwbouw en grote renovatieprojecten gelanceerd.

BREEAM-NL is een beoordelingsmethode om de Duurzaamheid van gebouwen te bepalen. BREEAM staat voor Building Research Establishment Environmental Assessment Method en werd oorspronkelijk ontwikkeld en geïntroduceerd door het Building Research Establishment (BRE), een Engelse onderzoeksinstantie enigszins vergelijkbaar met het Nederlandse TNO. De toevoeging NL maakt duidelijk dat het hier om de Nederlandse versie gaat. Het is het belangrijkste en meest gebruikte duurzaamheidslabel voor gebouwen ter wereld. Daarnaast is het een systeem dat redelijk eenvoudig aan te passen

bleek voor de Nederlandse situatie, zonder in te boeten aan internationale relevantie. Innax heeft een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van het BREEAM-NL nieuwbouw label als een van de klankbord voorzitters en door het uitvoeren van enkele pilots.

BREEAM OOK VOOR BESTAANDE BOUW

Ook voor bestaande bouw kan straks een BREEAM duurzaamheidslabel worden aangevraagd. Dit label zal in de loop van volgend jaar beschikbaar komen. Momenteel zijn hiervoor de pilotprojecten in voorbereiding, om de Britse versie om te zetten naar de Nederlandse situatie. Hierbij zal Innax Nederland betrokken zijn. Innax Nederland verwacht dat BREEAM-NL zeker in de bestaande bouw veel gaat betekenen. Hier ligt namelijk een groot verbeteringspotentieel. Het duurzaamheidslabel van BREEAM helpt dat potentieel op te sporen.

VOORDELEN DUURZAAM GEBOUW

Een duurzaam gebouw heeft tal van voordelen, waaronder een hoger ROI (return on investment) lagere exploitatiekosten, betere gebouwbezetting, een gezonder en comfortabel binnenklimaat en een hogere restwaarde. BREEAM stelt u niet alleen uw duurzaamheidscore vast, maar geeft u ook inzicht in het duurzaamheidspotentieel.

ONZE ASSESSOREN EN EXPERTS

Een BREEAM-assessment kan alleen worden uitgevoerd door gecertificeerde assessoren. Innax Nederland heeft assessoren en experts in dienst. Zij zijn gecertificeerd voor het uitvoeren van BREEAM-NL assessments voor nieuwbouw en het uitvoeren van BREEAM International. We hebben zelfs al gecertificeerde inspecteurs (assessoren) voor de Britse BREEAM in use versie, opgeleid in Londen.

MEER INFORMATIE?

Voor meer informatie over BREEAM kunt u contact opnemen met Renate Hofmann, T 088-55 33 000. Meer informatie over het Dutch Green Building Council vindt u op dgbcnl.nl.

EPA-Praktijk advies

Realiseer effectief energetische verbeteringen

Steeds meer organisaties willen energetische verbeteringen realiseren in complexen of wijken. Om dit zo efficiënt mogelijk te doen, wordt het EPA-maatwerkadvies vaak als basis gebruikt. Echter in de praktijk blijkt dat dit advies theoretisch is. Expex wil organisaties beter ondersteunen met EPA-maatwerk^{PLUS}. Met EPA-maatwerk^{PLUS} maakt de aansluiting tussen de theorie van verbetermaatregelen uit de beschikbare EPA-data en de uitvoerbaarheid en kosten daarvan in de praktijk.

EPA-maatwerk^{PLUS} is een onderzoek waarin de adviezen uit een EPA-maatwerk worden getoetst. De software die gebruikt wordt om een EPA-maatwerk uit te voeren, gaat namelijk uit van een aantal standaard theoretische uitgangspunten en kosten. De daadwerkelijke

situatie op locatie wordt in het bepalen van verbetermaatregelen en de bijbehorende kosten niet meegenomen. Bij een verbetermaatregel als het vervangen van enkele door isolerende beglazing wordt bijvoorbeeld niet gekeken naar de (onderhoud-)staat van de huidige kozijnen en of dubbele beglazing wel past. De bijkomende kosten van vervanging van draaiende delen, het hang- en sluitwerk of complete kozijnen worden ook niet in kaart gebracht.

Om te kunnen bepalen wat de juiste aanpak moet zijn, gaat Expex een stapje verder. Hierbij nemen wij de volgende aspecten mee:

1. Buitenspectie

Een onderzoek ter plaatse naar de technische haalbaarheid en praktische uitvoerbaarheid van verbetermaatregelen.

2. Alternatieve maatregelen
Alternatieven als het toepassen van een groendak, zonnepanelen of een zonneboiler, worden nader bekeken.

3. Integreer energetische maatregelen

Door alle energetische maatregelen te combineren met planmatig onderhoud in (bestaande) MeerJaren OnderhoudsPlannen (MJOP), kunnen noodzakelijke investeringen in-

zichtelijk worden geëgaliseerd. Er wordt dus efficiënter gewerkt en dat bespaart kosten.

4. Subsidiemogelijkheden

De financiële haalbaarheid van bepaalde maatregelen kunnen positiever uitvallen als het subsidiabel is.

5. Bouwfysisch onderzoek

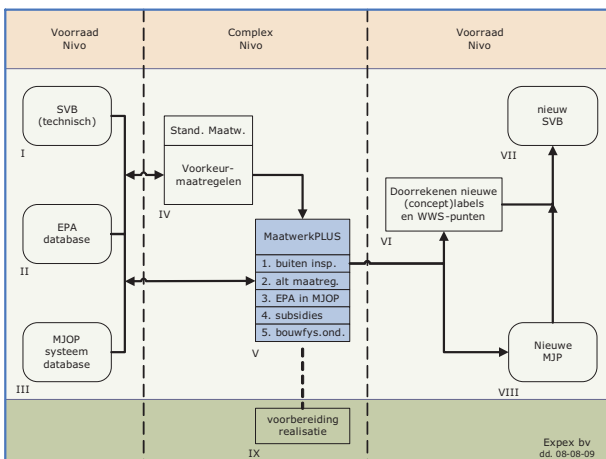
Indien nodig voeren wij een bouwfysisch onderzoek uit. Bijvoorbeeld vanwege condensatie op koudebruggen of een dauwpunt binnenin de thermische schilconstructie.

“De waarde van een EPA wordt steeds meer erkend. We kunnen veel bereiken op het gebied van duurzaamheid met dit energetische inzicht,” zegt Wim Burgler, commercieel directeur van Expex. “Echter merken wij dat het voor velen nog een vrij omvangrijke klus is om dit inzicht te vertalen naar effectieve maatregelen.

De resultaten uit EPA-maatwerk^{PLUS} bieden zekerheid omdat het gebaseerd is op de daadwerkelijke situatie.”

MEER INFORMATIE?

De inhoud van EPA-maatwerk^{PLUS} kan op de wensen van uw organisatie worden afgestemd. Neem voor meer informatie over de mogelijkheden contact op met Wim Burgler, T 088-55 33 511 of w.burgler@expex.nl.

Agenda

ENERGIE 2009

Locatie: Brabanthallen, 's-Hertogenbosch
Datum: 6 t/m 8 oktober 2009
Informatie: www.energievakbeurs.nl

GEMEENTE SEMINAR

Datum: 24 november 2009
Informatie: Désirée van der Poort,
T 088-5533704 of dvanderpoort@innax.nl

Subsidies

ENERGIE-INVESTERINGSAFTREK (EIA)

De Energie-investeringsaftrek (EIA) is bedoeld om energiebesparing en de inzet van duurzame energie door ondernemingen te stimuleren.

Status: Open voor het indienen van aanvragen

Looptijd: 01-01-1997 - onbepaald.

Aanvraagtermijn: Binnen drie maanden na aangaan verplichtingen

Meer informatie: SenterNovem

REGELING AANVULLENDE BEKOSTIGING ENERGIEZUINIGHEID/BINNENMILIEU 2009/2010

Scholen in het primair en voortgezet onderwijs kunnen in aanmerking komen voor subsidies voor het verduurzamen van hun gebouwen. Bij de subsidieaanvraag moet een EBA ingediend worden, uitgevoerd door een onafhankelijke deskundige.

Status: In ontwikkeling

Meer informatie: SenterNovem
frissescholen.nl

Colofon

Radar is een informatiebulletin van Innax Nederland:

- Cycle Systems Energy Services B.V.
- Cycle Systems Projects B.V.
- Intecho Ingenieursburo B.V.
- Expex B.V.

CONTACTPERSOON
C.D. (Carol) Monsanto
T +31 (0)88-55 33 700
E cm Monsanto@innax.nl
W www.innax.nl

Independent Sustainable Building Solutions